

GROCH SIEWNY

Groch siewny ma duże znaczenie w grupie roślin bobowatych grubonasiennych, jako roślina jadalna i pastewna. Odgrywa bardzo ważną rolę w płodozmianie, jako roślina przerywająca częste następstwo zbóż po sobie. Generalnie można go podzielić na odmiany uprawiane na suche nasiona lub na zielonkę oraz odmiany warzywne.

Obecnie KR liczy 27 odmian grochu z tego 18 to odmiany ogólnoużytkowe, 9 odmian pastewnych. Zdecydowana większość zarejestrowanych w Polsce odmian pochodzi z krajowych hodowli.

W roku 2019 w woj. mazowieckim założono jedno doświadczenie z grochem siewnym w ZDOO Kawęczyn. W publikacji również wykorzystano wyniki z sąsiednich województw (łódzkie, lubelskie).

W badaniach uczestniczyło 23 odmiany. Najlepsze plony uzyskano w Czesławicach woj. lubelskie, najniższe w Sulejowie woj. łódzkie.

Najwyżej plonowały odmiany: ARWENA, TARCHALSKA, MECENAS, BATUTA.

**Tabela 1. GROCH SIEWNY. Odmiany jadalne i ogólnoużytkowe oraz pastewne.
Rok zbioru: 2019.**

Lp.	Odmiana	Rok wpisania do KRO w Polsce	Adres jednostki zachowującej odmianę a w przypadku odmiany zagranicznej – pełnomocnika w Polsce
1	2	3	4
1	EZOP*	2004	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
2	TARCHALSKA*	2004	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
3	BATUTA*	2009	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
4	MENTOR*	2011	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR, Smolice 146, PL-63-740 Kobylin
5	AKORD*	2012	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul Kasztanowa 5, PL-63-004 Tulce
6	MECENAS*	2012	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR, Smolice 146, PL-63-740 Kobylin
7	AUDIT*	2014	Limagrain Central Europe Societe Europeenne Spółka Europejska Oddział w Polsce ul. Piotra Wawrzyniaka 2PL-62-052 Komorniki
8	ARWENA*	2015	DANKO Hodowla Roślin sp.zo.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
9	STARSKI*	2016	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul Kasztanowa 5, PL-63-004 Tulce
10	ASTRONAUTE*	2017	Saaten-Union Polska sp. z o.o. ul. Straszewska 70 PL-62-100 Wągrowiec
11	OLIMP*	2017	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul Kasztanowa 5, PL-63-004 Tulce
12	SPOT*	2017	IGP Polska sp. z o.o. ul. Wyspiańskiego 43 PL-60-751 Poznań
13	TYTUS*	2017	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
14	MEDYK*	2018	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR, Smolice 146, PL-63-740 Kobylin
15	MANDARYN*	2019	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR, Smolice 146, PL-63-740 Kobylin
16	NEMO*	2019	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
17	RIVOLI*	2019	IGP Polska sp. z o.o. ul. Wyspiańskiego 43 PL-60-751 Poznań
18	HUBAL #	2005	DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, PL-64-000 Kościan
19	MILWA* #	2005	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR, Smolice 146, PL-63-740 Kobylin
20	MUZA* #	2009	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR, Smolice 146, PL-63-740 Kobylin
21	MODEL* #	2011	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR, Smolice 146, PL-63-740 Kobylin
22	TURNIA* #	2011	Poznańska Hodowla Roślin sp. z o.o. ul Kasztanowa 5, PL-63-004 Tulce
23	MEFISTO* #	2019	Hodowla Roślin Smolice sp. z o.o. Grupa IHAR, Smolice 146, PL-63-740 Kobylin

*- odmiana chroniona krajowym wyłącznym prawem hodowcy, # - odmiana pastewna

Tabela 2. GROCH SIEWNY. Warunki polowe doświadczenia. Rok zbioru 2019.

Lp.	Cecha	Kawęczyn	Czesławice	Sulejów
1	Pełnia wschodów (<i>dzień, m-c</i>)	16.04	20.04	15.04
2	Ocena wschodów (<i>skala 9⁰</i>)	8,9	9,0	8,9
3	Początek kwitnienia (<i>dzień, m-c</i>)	02.06	06.06	04.06
4	Ocena stanu ogólnego (<i>skala 9⁰</i>)	8,7	9,0	6,7
5	Wyleganie w fazie początku kwitnienia (<i>skala 9⁰</i>)	9,0	9,0	9,0
6	Koniec kwitnienia (<i>dzień, m-c</i>)	19.06	27.06	16.06
7	Wyleganie w fazie końca kwitnienia (<i>skala 9⁰</i>)	8,1	8,2	8,1
8	Wysokość roślin (<i>cm</i>)	112	93	65
9	Wyleganie przed zbiorem (<i>skala 9⁰</i>)	7,3	7,1	6,9
10	Porażenie przez fuzariozę (<i>skala 9⁰</i>)	9,0	9,0	7,6
11	Porażenie przez mączniaka rzekomego (<i>skala 9⁰</i>)	7,7	9,0	7,5
12	Dojrzałość techniczna (<i>dzień, m-c</i>)	08.07	12.07	03.07
13	Pęknięcie strąków (<i>skala 9⁰</i>)	9,0	9,0	9,0
14	Równomierność dojrzewania (<i>skala 9⁰</i>)	8,3	8,0	8,2
15	Masa 1000 nasion (<i>g</i>)	200,8	214,5	230,1
16	Wilgotność nasion podczas zbioru (<i>%</i>)	16,7	11,5	13,0
17	Plon nasion (<i>dt/ha</i>)	40,9	43,8	27,6

Tabela 3. GROCH SIEWNY. Wyniki ogólne doświadczenia. Rok zbioru 2019.

Miejscowość	Kawęczyn (pole Radzików)	Czesławice	Sulejów
Powiat	<i>Warszawa Zachód</i>	<i>Chełm</i>	<i>Piotrków Trybunalski</i>
Kompleks rolniczej przydatności gleby	4	2	2
Klasa bonitacyjna gleby	III a	II a	III b
PH gleby w <i>KCl</i>	6,9	6,2	6,3
Przedplon	Pszenica ozima	pszenica jara	pszenżyto ozime
Data siewu (<i>dzień, m-c, rok</i>)	29.03	03.04	30.03
Obsada (<i>szt. /m²</i>)	110	110	110
Data zbioru (<i>dzień, m-c, rok</i>)	16.07	16.07	08.07
<i>Nawożenie mineralne</i>			
N (<i>kg / ha</i>)	30	38	30
P₂O₅ (<i>kg / ha</i>)	-	60	40
K₂O (<i>kg / ha</i>)	-	130	90
Nitragina	zastosowana doglebowo		zastosowana doglebowo
<i>Srodki ochrony roślin</i>			
Zaprawa nasienna (<i>nazwa</i>)	Vitavax 200 FS	Vitavax 200 FS	Vitavax 200 FS
Herbicyd (<i>nazwa, dawka/ha</i>)	Boxer 800EC - 3,5 l	Bandur 600SC - 2,8 l	Boxer 800EC -4 l Basagran 480SL-3l

Skala 9⁰: 9 – oznacza stan najkorzystniejszy, 1 – stan najmniej korzystny

**Tabela 4. GROCH SIEWNY. Plon nasion w miejscowościach (% wzorca).
Rok zbioru 2019.**

Lp.	Odmiana	Kawęczyn	Czesławice	Sulejów
Wzorzec dt/ha		40,9	43,8	27,6
<i>Odmiany ogólnoużytkowe</i>				
1	EZOP	80	94	95
2	TARCHALSKA	124	104	105
3	BATUTA	104	109	119
4	MENTOR	78	89	103
5	AKORD	74	94	81
6	MECENAS	110	104	114
7	AUDIT	113	106	101
8	ARWENA	122	113	113
9	STARSKI	100	105	100
10	ASTRONAUTE	124	91	110
11	OLIMP	96	97	105
12	SPOT	104	111	102
13	TYTYS	99	105	105
14	MEDTK	88	81	104
15	MANDARYN	137	121	116
16	NEMO	93	96	104
17	RIVOLI	101	94	96
<i>Odmiany pastewne</i>				
18	HUBAL	84	102	106
19	MILWA	97	106	97
20	MUZA	78	89	70
21	MODEL	102	103	102
22	TURNIA	108	102	64
23	MEFISTO	84	84	89

Tabela 5. GROCH SIEWNY. Plon nasion w % wzorca. Lata zbioru: 2019, 2018, 2017 .

Lp.	Odmiana	Typ ulistnienia	Plon nasion w % wzorca				
			2019	2018	2017	2018- 2019	2017- 2019
Wzorzec dt/ ha			<u>34,2</u>	<u>40,1</u>	<u>39</u>	<u>37,2</u>	<u>37,8</u>
<i>Odmiany ogólnoużytkowe</i>							
1	EZOP	SL	97	100	107	99	102
2	TARCHALSKA	SL	122	110	113	115	114
3	BATUTA	SL	120	111	126	115	119
4	MENTOR	SL	97	88	106	92	97
5	AKORD	SL	92	81	100	86	91
6	MECENAS	SL	119	88	99	102	101
7	AUDIT	SL	117	97	107	106	107
8	ARWENA	SL	127	95	113	110	111
9	STARSKI	SL	111	92	109	101	104
10	ASTRONAUTE	SL	118	113	107	115	112
11	OLIMP	SL	108	96	102	101	102
12	SPOT	SL	116	119	112	117	116
13	TYTYS	SL	113	94	113	102	106
14	MEDTK	SL	98	104	116	101	106
15	MANDARYN	SL	137	-	-	-	-
16	NEMO	SL	106	-	-	-	-
17	RIVOLI	SL	106	-	-	-	-
<i>Odmiany pastewne</i>							
18	HUBAL	LPP	105	112	105	109	108
19	MILWA	SL	110	100	105	104	105
20	MUZA	SL	88	101	92	95	94
21	MODEL	SL	112	91	103	101	101
22	TURNIA	SL	104	112	105	108	107
23	MEFISTO	SL	93	-	-	-	-

SL – wąsy czepne zamiast listków,

LPP- odmiana liściasta

CHARAKTERYSTYKA ODMIAN BĘDĄCYCH W BADANIACH PIERWSZY RAZ W ROKU 2019.

(sporządzona na podstawie List Opisowych Odmian)

1. MANDARYN – Odmiana ogólnoużytkowa, wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion duży, plon białka duży. Termin kwitnienia i dojrzewania oraz okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania bardzo dobra.

Rośliny dość niskie. Odporność na wyleganie w okresie kwitnienia dość duża, przed zbiorem średnia. Odporność na fuzaryjne wędnięcie, zgorzelową plamistość i mączniaka prawdziwego – średnia, na mączniaka rzekomego – dość mała.

Nasiona żółte, masa 1000 nasion duża. Zawartość białka ogólnego i włókna surowego w nasionach średnia. Intensywność pobierania wody przez nasiona (tempo rozgotowywania się nasion) powyżej średniej. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m².

2. NEMO – Odmiana ogólnoużytkowa, wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion bardzo duży, plon białka duży. Termin kwitnienia i dojrzewania dość późny, okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania dobra.

Rośliny dość wysokie. Odporność na wyleganie w okresie kwitnienia dość mała, przed zbiorem średnia. Odporność na fuzaryjne wędnięcie – dość duża, na zgorzelową plamistość i mączniaka prawdziwego – średnia, na mączniaka rzekomego – duża.

Nasiona żółte, masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach mała, włókna surowego dość mała. Intensywność pobierania wody przez nasiona (tempo rozgotowywania się nasion) poniżej średniej. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m².

3. RIVOLI – Odmiana ogólnoużytkowa, wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion duży, plon białka średni. Termin kwitnienia późny, termin dojrzewania średni, okres kwitnienia bardzo krótki. Równomierność dojrzewania średnia.

Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w okresie kwitnienia dość duża, przed zbiorem średnia. Odporność na fuzaryjne wędnięcie, zgorzelową plamistość i mączniaka rzekomego – średnia, na mączniaka prawdziwego – mała do średniej.

Nasiona żółte, masa 1000 nasion dość duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość mała, włókna surowego średnia. Intensywność pobierania wody przez nasiona (tempo rozgotowywania się nasion) średnia. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m²

4. MEFISTO – Odmiana pastewna, wąsolistna, o czerwonepurpurowych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona (do wykorzystania na paszę) oraz na zielonkę. Plon nasion duży, plon białka średni. Termin kwitnienia późny, termin dojrzewania dość późny, okres kwitnienia długi. Równomierność dojrzewania średnia.

Rośliny bardzo wysokie. Odporność na wyleganie w okresie kwitnienia średnia, przed zbiorem dość duża. Odporność na fuzaryjne wędnięcie, zgorzelową plamistość i mączniaka prawdziwego – średnia, na mączniaka rzekomego – mała do średniej.

Nasiona brązowe, masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego w nasionach mała, włókna surowego duża. Intensywność pobierania wody przez nasiona (tempo rozgotowywania się nasion) średnia. Optymalna obsada roślin około 100 szt./m²